Η επιδείνωση των σχέσεων της Ελλάδος με γειτονικές της χώρες

Βασίλης Μούτσογλου
Πληρεξούσιος Υπουργός Α΄ ε.τ.

Το τελευταίο διάστημα σημειώθηκε επιδείνωση των σχέσεων της Ελλάδος με την Αλβανία και τη Βόρεια Μακεδονία. Η επιδείνωση προκλήθηκε από ενέργειες των βορείων γειτόνων, ωστόσο και η θεώρηση των ζητημάτων από ελληνικής πλευράς δεν ήταν η ενδεδειγμένη, όπως αποδεικνύεται εκ του αποτελέσματος. Το κοινό λάθος της ελληνικής πλευράς και για τις δυο περιπτώσεις είναι ότι επίσεισε την απειλή – προειδοποίηση της ευρωπαϊκής πορείας των δυο αυτών χωρών. Ενέργεια, στην οποία αφού μπορεί να προβεί η χώρα, έπρεπε να την υλοποιήσει όποτε χρειαστεί και να μην απειλεί τώρα με αυτή. Η γνώση και μόνο ότι έχει τη σχετική ευχέρεια την οποία γνωρίζουν οι αποδέκτες, είναι αρκετή. Η σιωπηρή απειλή είναι αποτελεσματικότερη.

Αλβανία

Στην υπόθεση Μπελέρη, υπήρξε προφανώς λαθροχειρία του Πρωθυπουργού Rama και παραβίαση των αρχών του κράτους δικαίου, δηλαδή υπάρχει ένα πολιτικό θέμα και ένα νομικό - ουσιαστικό. Η κυβέρνηση δεν σκέφθηκε ότι πρέπει να τα διαχωρίσει, και ως προς την παραβίαση των αρχών του κράτους δικαίου, το οποίο είναι αυτό που αφορά την Ευρωπαϊκή Ένωση, να βρει και άλλες περιπτώσεις καταπάτησης μειονοτικών δικαιωμάτων ώστε να θέσει το θέμα σε μορφή που δεν θα αντανακλά μια μεμονωμένη περίπτωση - διμερή διαφορά.

Το λάθος της Ελλάδας είναι ότι έθεσε ένα θέμα που αφορά σε ιδιώτη ως διακρατικό ζήτημα. Όπως ένας ιδιώτης δεν πρέπει να γίνεται θέμα συζήτησης στη βουλή ή υποκείμενο νόμου, έτσι δεν πρέπει να ανάγεται σε διεθνές ζήτημα. Σχετικά ανάλογο σφάλμα έκανε και ο Palmerston στην υπόθεση Pacifico δυο αιώνες πριν και έμεινε στην ιστορία χαρακτηριζόμενος από την ατυχή εκείνη στιγμή, αν και βέβαια υπάρχουν σημαντικότατες διαφορές με την παρούσα υπόθεση. Ωστόσο στην ουσία παραμένει η κινητοποίηση ενός κράτους υπέρ ενός ιδιώτη, ακόμη και αν αυτός είναι ο εκλεγμένος δήμαρχος Χειμάρρας με ειδικά προστατευόμενα δικαιώματα.

Γενικότερα βέβαια με την Αλβανία, η Ελλάδα ασκεί μια ήπια, διαλλακτική πολιτική, θεωρώντας ότι μπορεί να κάνει τη χώρα αυτή να την αγαπήσει. Αυτό αποδεικνύεται ότι δεν είναι δυνατόν ούτε ειδικά με την Αλβανία, ούτε γενικότερα με κανένα κράτος αφού τα κράτη και οι ηγέτες τους συμπεριφέροντα ανάλογα με τα συμφέροντα τους. Η διαχρονική σοφία του Machiavelli δεν πρέπει να είναι απορριπτέα.

Βόρεια Μακεδονία

Μοιάζει να μη γίνεται αντιληπτό ότι το κύριο ζήτημα δεν είναι η ονομασία του κράτους ή η Συνθήκη των Πρεσπών. Καταρχάς, το πρόβλημα με τη Συνθήκη των Πρεσπών δεν είναι η παραχώρηση του ονόματος, στην οποία επικεντρώνονται οι περισσότεροι αλλά το κείμενο της, το οποίο νομοτεχνικά είναι γραμμένο υπέρ της Βόρειας Μακεδονίας. Ο λόγος είναι ότι η Ελλάδα υπήρξε επισπεύδουσα ως μη έδει, και οι διαπραγματευτές από ελληνικής πλευράς υπήρξαν υπερβολικά παραχωρητικοί και μοιάζει να μην μελέτησαν επαρκώς τις επιπτώσεις. Ο ρόλος του διαπραγματευτή των ΗΕ υπήρξε επίσης επιζήμιος για την Ελλάδα και θα έπρεπε να είχε αποφευχθεί η συμμετοχή του στις διαπραγματεύσεις.

Το όνομα της γειτονικής χώρας, αυτό καθαυτό, δεν θα αποτελούσε πρόβλημα. Γειτονικά στην Ελλάδα υπάρχει η τουρκική Trakya και ανατολικά των νησιών μας η περιοχή Ege. Γειτονικά στο κράτος του Λουξεμβούργου υπάρχει η Βελγική περιοχή Λουξεμβούργο, χωρίς αυτά να δημιουργούν οποιαδήποτε πρόβλημα.

Οι βλέψεις των Σλάβων εναντίον της Μακεδονίας ανάγονται στα μέσα του 19^{ου} αιώνα κατά τον οποίο, ως Βούλγαροι, διεκδίκησαν και με τη βοήθεια των Οθωμανών (οι οποίοι πίστευαν ότι οι Βούλγαροι είναι λιγότερο επικίνδυνοι από τους Έλληνες) κατάφεραν να γίνουν κυρίαρχοι της ανατολικής Ρωμυλίας και της βορείου Μακεδονίας, από όπου, ο ελληνικός πληθυσμός εκδιώχθηκε. Το πρόβλημα στην εποχή μας είναι ότι οι Σλαβομακεδόνες χρησιμοποιούν το όνομα της χώρας τους ως μέσο για τη διεκδίκηση όχι απλώς εδαφών αλλά του συνόλου της περιοχής. Η διεκδίκηση αυτή παραμένει και παρουσιάζεται από τα Ελληνικά μέσα ως αλυτρωτισμός ωσάν η περιοχή να ανήκε κάποτε στους Σλαβομακεδόνες και να κατακτήθηκε από την Ελλάδα. Θα πρέπει να σημειωθεί και το άλλο λάθος που κάνουν συστηματικά τα ελληνικά μέσα ενημέρωσης και όχι μόνο, να μην αποκαλούν τη χώρα με το συνταγματικό όνομα της που είναι Δημοκρατία της Βορείου Μακεδονίας, και να την αναφέρουν απλά ως Βόρεια Μακεδονία.

Οι λεγόμενοι «Αιγαιάτες Μακεδόνες» που είναι μια ιδιαίτερα μαχητική (με την κακή έννοια) ομάδα που δρα κυρίως στο εξωτερικό, προβάλλουν ότι είναι οι απόγονοι των δήθεν κυρίων της περιοχής στο (ανύπαρκτο ιστορικά) παρελθόν και διεκδικούν την απόσχιση της από την Ελλάδα. Η νέα κυβέρνηση του VMRO με αυτούς συναλλάσσεται, όπως έγινε προ ημερών.

Επομένως το πρόβλημα είναι η αποκήρυξη των όποιων εδαφικών διεκδικήσεων της γειτονικής χώρας εναντίον της Ελλάδας και η ειλικρινής υιοθέτηση των αρχών της καλής γειτονίας εκ μέρους της. Αυτό είναι που δεν επέτυχε να διασφαλίσει η Συνθήκη των Πρεσπών και αυτό θα πρέπει να είναι ο στόχος της Ελλάδος.